

Szerkesztőségi iroda:

R.-Szombat, Losonczy-ut 24. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmertelen levelek nem fo-
galtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R.-szombat, Losonczy-utca 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetmény-, nyilvtér-
és felszólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe.itor tér-
fogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilvtér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonczy-utca 24. sz., nemkülönb minden hazai postahivatal. Az előfizetések legezél-szerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Gömörmege közönségéhez.

Elzarándokolni azoknak sírhalmához, kik a ha-záért ontották vérüket; koszorut helyezni azoknak szobraira, kik munkás életüket a közügynek szentel-ték; elragadtatással fogadni a hadból visszatérő győz-tes hadvezért; a hála, tisztelet és szeretet adóját le-róni azok iránt, kik avatott kezekkel vezették és vezeték évek hosszú során át a társadalom, közélet, gazdasági és művelődési tényezők hajóját: a legszebb, legnemesebb és legszentebb honfitársi kötelesség volt és lesz mindörökké.

És mégis hányszor megyünk el a vér- és köny-áztatta sírhantok mellett közönyösen; hányszor viszi lépteinket kíváncsiság e szobrok felé; hányszor hozza össze az azokra helyezett koszoruk árát pusztá hiu-ság; hányszor fogadjuk hideg udvariassággal, sőt ki-csinyló megszólással a győztes hadvezért, — míg a velünk egy korban élőkét rendszeren csak akkor vesz-zük észre, midőn üres a tér, melyet elfoglaltak, ve-zető nélkül áll a munkakör, melyet betöltöttek?!

Pedig ama sirokról a szabadság szellője leng felénk, ama szobrok néma ajkakkal is hangosan be-szélnek korszakalkotó nagy eszmékről, a diadalban kapott sebek a közveszélyről s annak következményei-ről; míg azoknak élete, kik évek során át szemünk előtt munkálkodtak — bármely kis körben a közjónak előmozdításán, — nyitott könyv a kortársak szá-mára, melyből megtanulhatjuk, hogy kell élni a hazának.

És mégis ritkán nyújt az elismerés méltán meg-érdemelt koszorut az illetőnek, pedig a mely nemzet,

T Á R C Z A.**Lehetnék még egyszer husz éves! . . .**

Lehetnék még egyszer husz éves,
Abrándozó, magam' esaló!
Csak álmod lássa rózsakertnek:
Lehet szemétdomb a való.
Csak leljem meg Dulcineámat
S higgyem tündérlánynak, ki férjhez
Sohase megy, kivéve hozzám . . .
Lehetnék még egyszer husz éves!

Lehetnék még egyszer husz éves,
Tüzes, rajongó, hévteh!
Tudnék hazáért lelkesedni
És szelmalmokkal küzdeni.
Hinném, hogy győz még az igazság,
S nem boldog más, csak az erényes;
Biznám önzetlen hű szivekben
Lehetnék még egyszer husz éves!

Lehetnék még egyszer husz éves,
Élnék tavaszba, nyár előtt!
S járnám nem a kaszált, kiégett,
De a még illatos mezőt! . . .
Találkoznám egy kis leánnyal;
Szeme sugárzó, ajka édes.
Es csókot kapna, csókot adna . . .
Lehetnék még egyszer husz éves!

Lehetnék még egyszer husz éves!
Oh, nem mivelnék egyebet,
Mint üritgetném könnyű szívvel
Kéj, a te habzó serleget!
Pár korty, több ugy se jutna nékem . . .
Az ifjuság oly kurta, véges,
S én meghervadnék, meghajolnék
Lehetnék bár százszor husz éves!

Reviczky Gyula.

nép, társaság vagy kör saját nagyjairól megfelekedni képes, önmagáról is elébb-utóbb megfelekedzik, — az önfeledésnek pedig következménye a lassu, de biz-tos halál.

Ily gondolatok támadtak lelkemben, midőn a kö-vetkező jegyzék véletlenül kezembe került:

„1836-ik év június 21-én **Fáy Gusztáv** táblabíróvá lesz Gömörmegyében.

1836-ik év július 12-én gr. Andrássy Károly uti főgaz-gató mellé küldetik segédül.

1839-ik év május 22-én alszolgabíróvá választatik a put-noki járásban.

1842-ik év május 23-án ugyanazon járás főszolgabíró-jává lesz.

1845-ik év május 27-én másodalispánná választatik.

1848-ik év szeptember 21-én átveszi Gömörmege kor-mányzatát.

1861-ben mint a rimaszécsi járás képviselője küldetik az országgyűlésre.

1867-ik év ápril 27-én első alispánná lesz.

1872-ik év ápril 22-én tevékeny működése, közhasznu munkálkodása s feddhetlen multjának elismerésül megyénk főispánjává nevezetik ki.“

Ennyi az én jegyzetem és mégis mily sokat ké-pes ez elmondani! Akik ismerik hazánk történetét s megyénk viszonyait, tudják mit jelentenek az itt fel-sorolt adatok s így azokat ismételni ezuttal nem akar-juk, — de egyre önkénytelenül is bátrak vagyunk fel-hívni megyénk közönségének figyelmét s ez az: hogy főispánunk csaknem 50 év előtt lépett e megyének szolgálatába s így csaknem félszázad óta szolgálja azt.

Ha a kicsinyek 10—25 évig tartó működését megünnepli a hízlegés és hiuság; ha a pillanatnyi si-

A piacról.

(Piaczi nyelvészkedés.)

Dolgom akadt a városban s én kifelé vettem utamat. A mint lehaladok a lépcsőn, ott látom az én hatalmas dézsahölgymet a kapu alatt kokettirozni egy még hatalmasabb ágyussal.

Nota bene én liberális gondolkozásu ember lévén, nem szoktam megbotránkozni azon, hogy a eselédnek is van szive, melynek durva kergén ezuttal egy marezona hadfi igyekszik legalább annyit rést ütni, melyen át ágyujával együtt behatol-hasson. Hisz a virágnak megtiltani nem lehet s ha már e borzasztó eset megtörtént hajdan Murányban, mért ne történ-hetnék meg Rimaszombatban, Szécsi Mária s Wesselényi Fe-renez helyett Szipák Teri és Karabélyos Sanyival.

Távol voltam attól — mondom — hogy ez idilli jelene-ten megbotránkozom, mindazonáltal az emberséget tudó sze-relmesek halkabban fogták a szóváltást s mindössze is csak annyit hallottam meg beszédjükből:

— Saryikám, majd mosakodás után.

— Jó, akkorra mi is kikapjuk a befélt.

Hanem ez a „mosakodás“ majdnem arra ösztönzött, hogy közbe szóljak, — mert tudtam, hogy eselédem a reggeli edé-nyek felmosogatását értette a felmosakodás alatt; de nem nyelvészkedhettem dézsahölgym előtt, mert épen midőn hozzá akarok kezdeni, begurul a vén Tankóné, hogy

— Jaj Istenem, kedves ténsur bocsánatot kérek, ha megkeresném a kacsómat; épen most adtam innya s a mig beszaladok, hogy kabótot vegyek, elszabadult.

— Teringettét, Tankóné asszonyom, az már nagy baj volna, hogy ha a kacsóját csakugyan elvesztette légyen; de a mint látom, a maga teljes épségében csüng ott mind a kettő termetes vállain.

— Ejh, kedves tekintetes ur tréfélmi méltóztatik, hisz ezek az én kezeim. De a kacsóm, a kacsóm szaladt ki, mig kabótot vettem.

— Ugy kell! miért nem vett kabótot? — lám, akkor a kacsója sem szaladt volna udvaromra.

* * *

Épen piac volt, — így szokták mondani Rima-szombatban a hetivásárt — s én, hogy még korán jussak va-lamihez: ott hagytam az ágyust, dézsahölgymet s Tankónét,

ker elragadja a tömeget: egy félszázadig tartó önzet-len működés megérdemli a szeretet, hála és tiszte-let ünnepét.

Tartson ilyet Gömörmege s egyesüljenek a sze-retetben és tiszteletben ennek minden polgárai kor, nyelv, vallás és rangkülönbség nélkül, mert ez által csak önmagukat tisztelik meg, midőn egy félszázados önzetlen működés élőszlopára helyezik az elismerés hervadhatlan koszoruját!

Az 50-ik év vége felé jár, jó lesz e tárgyban nem csak gondolkozni, de tenni is. **B—r.**

Szemle.

Veteres migrate coloni

Már tudniillik a régi jó eszmadiák, a kik tulaj-donképen a legtösgyökeresebb fiai e városnak, évszázadokon keresztül hű munkásai annak az iparágnak, mely annyit lendített a közgyarapodáson, — s melyet nemzedékről-nemzedékre átszállítanak, unokáikra hagyva tisztos neveikkel a szorgalmas munka és egye-nes becsület szeretetét. Most őket exportálta a rend és a jövő tervek kényszere a Rimasor ősi falai közül a külső rózsá-utca tágasabb tereire.

Nekem — megvallom — szinte roszul esett lát-nom a vén Rimasor vásári képét megszokott eszima-bazárja nélkül. Vásárainknak ez egy része volt az, mely mintegy a régi világból reánkmaradottnak tűnt fel előttem, de anélkül, hogy a haladásnak s bárminek a mi nemes. szép és czélszerű, utjában állott volna.

A eszmadiaság zöme — mondhatnók mindany-nia — a lakházviszonyok következtében a Rimasorra tartozik. Nekik az kényelmes volt, hogy bármily rosz időjárás mellett is, ugyszólván házuk kapuja elé kiver-ték a kis sátozt, beleakasztották a portékát és saját

a befél kikapása, a tejes edény mosakodása, és a kacsó felkeresése végett.

Megszólit egy paraszt asszony:

— Jédes uram, tessék m ijézet.

Láttam, hogy mézet árul, nem akartam vele értetlen-kedni, hanem megkérdeztem, hogy hova való.

— Jédesi jédes.

Ezt már sehogy sem tudtam kiokumlálni, de igen való-szinű, hogy az ő etymológiája szerint édes-i. Nem kellett a méze, — de föltettem magamban, hogy tovább vizsgálom a rimaszombati piacot, legalább meggyőződöm arról, hogy 1000 négyyszögöl területen hányfélekepen beszélnek az emberek.

* * *

Itt egy rozsnói asszony kinalgat:

— Tessék kartóflieskát

Amott két szolgáló a rásza földre megy.

* * *

— Hová való kend néni?

— Tiz krajczár.

— Hát hogy adja a tojást?

— Simonyibul.

— Kend bolond!

— En biz' egy krajczárral sem alább!

* * *

Még csak egy csikmegyei paraszt menyecske kellene a ki azt mondaná:

— Kati te! erigy hüvejkeöd meg a ténéhet, aztán hajtsd ki a gyűlésbe, s mond meg a Rikkaesnak, hogy vigyázzék rá, nehogy megögye a fíreg.

Menyivél kevesebb fáradságába kerül vala Simonyinak, vagy Szinyeinek megírni a magyar nyelv rendszerét, ha pár napra lerándul hozzánk! Mert annak, ki a művelt magyar nyel-vet tudni akarja, először ilyesmit kell tanulnia.

E tájszólások foglalják magukba összes hangtani törvé-nyeinket, de azért művelt magyar nyelvben tájszavakat hasz-nálni nem szabad. S mégis használjuk őket, annyira, hogy né-mely urak már sportot üznek belőle. Innen van az, hogy né-mely, még a hamisítatlan szellemű nép által is helytelenül használt szó, lassanként polgárjogot nyer s ma holnap már a nyelvtanilag helyes szót ki fogja szorítani a közhasználatból.

Gömörben általában azt mondják: az edényt felmosa-ko dom, pedig felmosogatom helyett, mert a kodik, ke-

ereszük alól üzhették a vásárt. Miért volt ezt elkerülhetlenül szükséges megzavarni?

A mozgó kereskedőknek — mobil handlék, — házalóknak, a kiket semmiféle nemzet és terület az együvértartozandóság bármely alapján magáénak nem nevezhet — s a kik a helyi iparnak és kereskedelemnek megölői, a solid készítményeknek ellenségei — azoknak átengedjük legszebb, legjobb tereinket, hogy értéknélküli lomjaikkal eláraszsják, s a hiszékenység és külsőség felületességével saturálják a vásárló publikum jó izlését, — saját iparosainkat meg kiteszítjük ősi fészkeikből a legszélső utcára, mely nekik s a rimaszombati vásárok látogatói legnagyobb részének legtávolabb — s a célznak semmivel sem megfelelőbb, mint a régi, mely minden tekintetben több kényelmet és előnyt nyújtott.

Lehet hogy tévedek, de az én meggyőződésem a csizma-bazár áthelyezését sem czélszerűnek, sem igazságosnak nem tartja.

* * *

Építsünk Themisnek büszke csarnokot!

Október 31-én a rimaszombati kir. ügyészség hivatalos helyiségében lesz az árlejtés, melyen délelőtti 10 óráig a vállalkozási ajánlatok benyújtandók.

Ez nevezetes mozzanat a vármegye, de különösen a város történelmében. Mert ha semmi más nem is, de hogy az igazságszolgáltatás központjává avatja maga a kormányhatalom Rimaszombatot, biztosítja és provocalja azt a vezérszerepre. És ennek így is kell lennie.

Szép, monumentális palota lesz ez uraim, melynek építkezési költségei 141,483 frt 19 krral vannak előirányozva. Mily szép alkalom ez mindennemű iparágak, mely versenypétesnek, szolidnak érzi magát!

Megvallom, félek tőle, hogy majd ehez is Teschenből hoztatnak építést. Itt consortiumba kellene állania minden felhasználható iparágak, hogy ne csak a palota, de ára is köztünk maradjon. Kőműves, ács, lakatos, festő, cserépfedő, üveges, bádogos, mindenkinek tér van nyitva képessége megismertetéséhez, s ez erkölcsi haszon mellett bizony a 141,483 frtból is csak kijutna a maga része mindenkinek.

De ha iparosainkban nem lesz törekvés, ambitio és vállalkozási szellem, akkor majd csak a 19 krajczáron osztoznak, a többi meg — — no de hisz' „leben und leben lassen.“

„Ősi szokás szerint“ — uti figura docet.

* * *

Jókai valamelyik regényében egy másodszültt oláh bojárt rajzol elének, a kinek szegénységében egyedüli vágya, hogy szert tehessen egy valóságos, eleven, négy lábú szép riska tehénre.

A tehén helyett azután hozzájut a gazdag majoresco összes elszámálhatatlan kincseihez. No már meg nem állhatja, hogy a riskát be ne állítsa. Hova? Annak él is kell, felépíti az új ólat. A mellett aztán nagyon is rozogán néz ki a kopott rezidentia, a mit másképen kunyhónak is nevezhetnénk. Kapja magát,

dik, belső eselekvést jelentő igéket képez, pl: gondolkodik, tusakodik, bánkodik, boszankodik; képez továbbá oly igéket, melyeknek eselekvénye az alanya visszahat, — tehát visszaható, vagy kölcsönös igéket pl: fésülködik, a ki magát fésüli, öltözködik, a ki magát öltözteti, mosakodik, a ki magát mosassa. Tehát az edényt felmosakodni nem lehet, hanem felmosni, vagy gyakorító képzővel felmosogatni.

Ránk fér egy kis nyelvészkedés még a konyhában is, mert a mai világban, mikor hazánkban már majdnem minden poliglott megye kimondotta a közművelődési egyesületek szükségességét, melyeket helyesebben nyelvművelő egyesületeknek kellene nevezni, nem lehet csupán csak az a czélunk, hogy: akár hogyan beszéljenek, de mindenképen beszéljenek, idegen ajku polgártársaink magyarul; mert a nyelvtani törvények figyelmen kívül hagyása által megtanulhatják a magyar nyelvet, de nem fognak magyarul beszélni.

A magyar nép beszélhet magyarul tájszólásaival együtt, az írők is irhatnak magyarul úgy, hogy egyes vidékek tájszavait felhasználják, mert ez eredetiséget kölcsönöz nekik; de oly művelt emberek, kiknek a nyelvészkedés nem élethivatásuk, helyesebben teszik, ha egy oly poliglott megyében, mint Gömör megye, irodalmilag helyes szavakat használnak még a néppel szemben is. Mert az ily csekélyebb fontosságúknak látszó dolgok gyakran nagyobb hatással vannak fejlődő nemzetünkre, mint egy-egy szélesebb körű intézmény.

Abban, hogy a rozsnyóiak beszéde nem tisztult meg egészen, részéről még nem találók csodálni valót. Hisz Rozsnyó, nem is nagyon rég, német város volt, s hogy szivvel-lélekkel magyarra változott, legnagyobb érdeműl róhatjuk föl. Hogy pedig az édesi asszony J e d e s ről hozza a m j e z e t, arról ő se, de mi se tehetünk; hanem az már szerintem baj, ha művelt ember a „Szózat“-ot így kezdi szavalni:

H á z ó d n a k r e n d e l e t l e n ü l
L é g y h i v e ő h m á g y á r .

Dialectusa csak a népnek van és lehet, de azoknak, a kik a tudományok tárházába is vetettek egy pillantást, csak a tudomány által megállapított irodalmi nyelven kell beszélniök. Igyekezünk tehát nyelvtani ismereteinket a gyakorlatban is alkalmazni: hangoztassuk szavainkat helyesen, s a rosszul használt szavak eredeti jelentését állítsuk vissza, hogy az, aki magyarul akar tanulni, ne csak tankönyvében, hanem a közéletben is nyelvtanilag helyes beszédet hallhasson. —s.

épít új palotát is, a palotába új butorokat szállíttat. stb. stb.

Szóval, épen mint a mi kedves városkánk, a mely ugyan nem véletlenül, hanem hosszú és szorgalmas munkálkodása után jutott nem a majoresco kincseihez, hanem saját szellemi és anyagi tőkájének jól megérdemelt gyümölcseihez, s egyszerre csak azon vette észre magát, hogy a büszke Rimaszombat méltóságához egyáltalán nem „pászol“ a vén „Három Rózsa“ összevissza képe.

Felépítjük a „Három Rózsa“-t. De ehez csatorna is kell. Hát legyen csatorna! Mellesleg mondva ez a csatornázási munka egy igen szépen sikerült építmény, csak hogy befejeztével vettük észre, hogy tisztítása igen sok alkalmatlansággal fog járni. A hétfői választmányi gyűlés aztán megoldotta ezt a kérdést is. A Temető-utczán végig öt syphon fog működni, melynek czélja lesz magába ülepíteni minden oly anyagot, mely a csatorna folyását gátolhatná, s egyszersmind vizet pumpálni a csatornába, hogy vízmenete folytonos és akadálytalan legyen. A csatornát nem kell tisztítani, a syphonok tisztítása pedig egyszerű és könnyen végezhető lesz.

A csatorna azután — minthogy az utca, melyen végig vezet, nem egyenlő magas mindenütt — kényszerít, hogy rendbehozzuk a Temető-utczát, mert hiszen csak nem nézhetjük el, hogy egy a házak előtt végigfutó domb éktelenítse el. Nivellirozni kell; az alacsonyabb fekvésű részeket kitölteni s az egész utca kövezetét feljebb emelni, hogy az egész utca ne csak czélszerű, de esztétikus is legyen

A „Három Rózsa“ restaurálása, — mely egyedül a közönség jól felfogott érdekében történik — egymaga 17000 frtba kerül a városnak, s a melléképítkezések is felfalnak egy pár ezer forintot. És azért mégis vannak (no valljuk meg: ezek nem szavaztak velünk a székhely kérdésnél,) kik a vezetőket szűkeblűséggel, maradisággal vádolják, mert néha egy-egy sötét estén valamelyik utca lámpa nem jól világít.

Csak tartsunk rendet uraim! Még valaha a petróleum lámpa helyén gázlámpák is világíthatnak; — addig pedig mi józan „csutorások“ hazatalálunk esténként gyertya nélkül is.

* * *

Az emberi vágyakozások és törekvések folytonos surlódásai alkotják a társadalmi élet hullámzását, melynek tapasztalható eredményeit aztán sorsnak, véletlennek tulajdonítjuk. Lehetetlen egy társadalmat problémák nélkül képzelni, mert hiszen azok elenyészttével megszűnnek az ember czélja is: a küzdelem, a vég nélküli tökéletesülés.

Egy probléma az is, mellyel ez alkalommal szemben állunk egyenesen és kikerülhetlenül; megoldani ugyan nem, de megértenünk lehetséges és kötelességünk is.

A szegényügy ez. A társadalom bukottjai, szerecséttelének, árvák, nyomorultak, testben vagy lélekben elzüllöttek, hajléktalanok, keresetképtelennel szemben nem lehet kérdeznünk, melyik mily czimen és uton jutott az élő halott szomorú sorsára, elég keserves maga a tény tudata, látása annak, hogy van; — ezen segíteni kell. — Szegényeink, hajléktalan nyomorultjaink vannak bőven, és nem tudjuk őket hová tenni, mert a szegények háza mostani állapotában rendezetlen, czélszerűtlen, mit mondjunk még? olyan az, mintha nem is volna.

Ha építünk büszke csarnokot az élvek és mulatságok számára: „oppido gloriosa, advenae deliciosa“; — hatalmas palotát egy bekötött szemű ideálnak, a „diva Themis“-nek, építsünk és rendezzünk be egy lehetőleg czélszerű „szegények háza“-t is, mert ezt épügy megköveteli a város méltósága és az isteni Themis igazságszeretete, mint amazokat.

A palais de justice oszlopai alatt változni fognak az élvek, melyek alapján az igazságot évszázadokon át kijelenteni fogják utódaink, de a szegények háza szerény födele alatt örökkényü marad a kor nemes gondolkodása, mely megteremtette, és örökérvényü az igazság, melynek számára épült: az ember-szeretet.

Építsünk házat a szegényeknek! Tschew-Egueux.

Közigazgatás.

Gömör megye közigazgatási bizottsága, — a közbejött megyebizottsági közgyűlés miatt — rendes havi ülését csak e hó 19-én tartotta meg Fáy Gusztáv főispán elnöklete alatt. Ezuttal igen kevéssé változatos volt az ülés, a legtöbb előadó jelentése a dolgok menetének rendszeres és zavartalan folyásáról tanuskodik, főbb vonásokban mind azt elmondta az alispáni jelentés a legközelebbi közgyűlés előtt, a tárgysorozatból részletesen közölhetjük a következőket:

Megyei tiszti főügyész jelentéséből, hogy a lefolyt szeptember hóban adó- és illetékhátralékok miatt 15 ügyben a végrehajtás telekkönyvi bekezelés által foganatosított; két-tőben az árverés kérve, egyben elrendelve, egyben foganatosítva lett, egy ügy pedig a tartozás befizetése folytán megszüntetett.

Árvaszéki elnök az ügyforgalomról és az árvák létszámáról, vagyonaik pontos kezeléséről tesz jelentést, mely semmi nevezetesebb mozzanatot nem említ, mi arra mutat, hogy az árvaszéki üdvös munkálkodását semmi sem zavarta.

A kir. ügyész jelentéséből kiemelendő, hogy a Kriston György halálával üresedésbe jött pelsőzi fogházfelügyelői állásra pályázat nyitott. A börtönök, illetve fogházak, az egész megye területén mindenütt rendben találtak, nevezetesen a rabélelmezés is kifogástalan. Börtönörök tekintetében személyi változás nem állott be.

A rimaszombati fűzfatelepeken a fűzvesző-aratás befejeztetett s eredménye, hogy kosárkötésre alkalmas 570.000 drb fűzvesző vár feldolgozásra. A rabállomány ugy Rimaszombatan mint Pelsőcön 55—60 közt változott.

Az államépítészeti hivatal főnöke jelenti, hogy több rendbeli műtárgyak munkálatai befejeztettek, melyek fölülvizsgálata Raisz Ede kerületi főmérnök által jövő hó 5-én fog megkezdetni.

A közmunka a tornallyai járásban kifogástalanul átvételt. A rimaszombati és nagyrőcei járárok közmunkáinak átvételére intézkedés tétetett az illető szolgabírákkal egyetértőleg.

A jelentés megemlíti még, hogy Pohorellán a vasgyár területén államilag kezelt távirádmellékállomás nyitott meg.

Legelőnebb volt még a kir. tanfelügyelő jelentése, melyben ugy a megyei tanügy állásáról általánosan, mint az egyes iskolákban látogatásai alkalmával szerzett tapasztalatairól nyilatkozik, s örvendetesen konstátálja, hogy a magyar nyelv hovatovább tért hódít, az idegen ajkuak között, kik a fáradságot nem ismerő buzgó tanítók munkálkodása következtében mindig több és több előszeretettel keresik fel tanodáinkat. Dobsinán az iskola annyira tul van tömve növendékekkel, hogy még egy tanító alkalmazása nagyon is kívánatos volna. — Kiemeli a pelsőzi községi fi- és leányiskolát, még a kisdudóvát is, melyek vezetésében ritka buzgalmat, pontosságot és szakértelmet tapasztalt. A balogfalai iskola azonban annál elhanyagaltabb, már maga a helyiség alacsony és szűk, a néptanítás fontos követelményeinek meg nem felel.

Végül felemlíti, hogy a kultuszminiszter, Elias Ignác és társai felelősségét — zugiskola fenntartása miatt pénzbirozságban lett elmarasztaltatásuk tárgyában — elutasították.

Megyei főorvos részletesen foglalkozik azon statisztikai adatokkal, melyek a közegészségügy állását számokban is feltüntetik. Általában kedvezőek azok. Járványos betegségek kevés vidéken, ritkán s akkor sem acut alakban jelentkeztek.

Kir. adófelügyelő jelentése szerint a nehéz közgazdasági és kereskedelmi viszonyokhoz képest az adók még kielégítő arányban folytak be, bár a törvény által ránehezülő súlyos felelősség miatt több körjegyzőségbe kénytelen volt állami végrehajtókat alkalmazni az adóbehajtások gyorsítása végett, felemlíti azon helyeket, melyek lajstromai tetemesebb hátralékok mutatnak, elannyira, hogy még több végrehajtót is valószínűleg alkalmaznia kellend. A lefolyt szeptember hóban egy esetben engedélyezett fizetési haladékok 172 frt 80 kr. erejéig, házaodmentesség pedig 24 új épületre adatott.

Az elintéztett magánjellegű ügyek közül a regale-jogsonkítási ügyek érdemelnek kiválóbb figyelmet, melyek rendkívül szaporodnak, s tekintve, hogy teteles jog által szabályozva nincsenek, elbírálásuk föltötte hosszadalmas eljárással és sok nehézséggel vannak egybekötve.

Rudnay Károly és társai regale-bérlőknek Czirbesz József jolsvai lakos nagybani szeszkereskedő elleni panaszos ügyeiben az alispán, mint másodfoku hatóság felmentő íleletei indokaiknál fogva helybenhagyattak.

Blum József rozsnyói lakos vegyeskereskedő fellebbezésére pedig, melyet a rozsnyói regale-tulajdonos róm. kath. püspökség igazgatósága ellen regale-jogsonkítás miatti panaszos ügyében beadott, az iratok újabb tárgyalás és határozathozatal végett a járási szolgabíróhoz visszaküldettek.

A több szakra menő ügydarab elintézése a bizottságot még a délutáni órákban is együtt tartotta.

Közegészségügyi miseriák.

Néptanítók és községi előjárók figyelmébe ajánlva.

Hosszuszó, 1885. október hóban.

A nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter ur folyó évi 20018. szám alatt — közegészségügyben kiadott magas rendletében — többek közt azt mondja: „Az egészség a nép jólétének alapja.“ Igaza van. Mert ha van valami, a mi hazánk culturalis fejlődése szempontjából az illetékesek figyelmét megérdemli, ugy — tekintve azon elvitázhatatlan igazságot, mely szerint: csak egészséges testben lehet ép lélek, — bizonnal a köznép körében észlelhető egészségügyi állapot az, mely lépten-nyomon ijesztő mérvben tünteti elő az új nemzedék testben s lélekben elnyomorodott, eltörpült áldozatait.

Ritkán látni egészséges csecsemőt a pór szülő karjain; ritkaság falusi iskolában az egészséges színű s jó felfogású gyermek, és bizony: többnyire vézna, hitvány, kis növésű és sápadt a falusi 20 éves legény, tehát nem is katonának való.

Mondhatná valaki: Arra való a körorvos, hogy a közegészségügyre felügyeljen, — másnak — laikus lévén — mi köze hozzá?

Nem ugy uram! szerintem minden — a kor színvonalán álló — egyén, különösen pedig néptanító, a közegészségnek természetes öre. Megmondom miért:

A körorvos csak azt gyógyítja, ki őt arra felkéri, vagy kit hivatalból — mint járványos beteget — gyógykezelnie kell. Rendelvénye azonban itt is csak ugy használ, ha a beteg bizalommal lévén iránta: utasításait hiven követi.

Igen ám! De mit tapasztalunk? Azt, hogy megdöbentő a szegény pór nép bizalmatlansága az orvos és feltétlen bizalma a vén kuruzsoló javas asszonyok irányában.

— Dejszen — ugymond — kinek Sári néni kilenezféle jó füve, kenése, ókuszk-pokusza nem használ, Isten annak már csak az orvosa.

Innen van aztán, hogy nemesak az „angyalcsinálók“, a pór szülők is leggyakrabban — persze öntudatlanul — nagyon mostoha dajkái magzatainknak.

Mert hát: azért látsz ritkán egészséges csecsemőt a pór szülő karjain, mivel siró magzatát mákonnyal altatja, s ha beteg: javas asszonnyal gyógyíttatja, keneti, azért ritkaság falusi népiskolában az egészséges színű és jó felfogású gyermek, mert már 5—6 éves korától pálinkás kenyeret reggelizik s ha beteg, a javas asszony paprikás pálinkával metelyezi

no meg hát „rá olvas.” — azért többnyire vézna, hitvány, kis növesű és sápadt — tehát nem katonának való a legtöbb falusi legény, mivel már 12 éves korától pálinkával és bagóval mérgezi magát.

Meg aztán: térj csak be néhány pór lakosztályába. — Mily undorító, megömlő bűz fog szédíteni e pillanatban. És ha szaglási érzéked megengedi néhány percig a veszteglést, vedd szemügyre a bent levő tárgyakat. Az ágy alatt egy rakás burgonyát fogsz látni; — a bubos tetején tők-mag pirul, melyet apraja s nagyja ropogtat; az egyik sarokban rongyokba esavart beteg malacz gubbaszkodik s a másikban egy lud áll példátlan türelemmel hetek óta tojásait stb. mind megannyi nélkülözhetlen factorai a benn lévő bűzhöz kedvez(?) meleg levegőnek, mely hogy valami módon ki ne szökhessek: ugyanezek becsinálta a gazda a parányi ablakokat s nincs is szándéka azokat kinyitni a szentgyörgynapi meszelésig.

Altalan pedig — amint mondan — a közegészségnek leginkább ártalmára van azon körülmény, hogy a mily nagy a pór nép bizalmatlansága az orvos, oly nagy s feltétlen bizalma a kuruzsló javas asszonyok irányában.

Számtalan azon elnyomorodottak száma, kik mindenek előtt a kuruzslóhoz fordulnak s csak tarthatlan állapotukban keresik fel az orvost, midőn már a tévesen gyógykezelt fájó testrészeknek amputálása tarthatta meg egyedül a nyomorult életnek.

Mert hát: ha azt mondja Sári néni, hogy a seb „rontás” vagy a gyermek betegsége „szemverés,” hisz neki az „anyjak” „apjak” és Sári néni rontja, veri, keni, feni tovább-tovább — egész a sírig.

Es ez nem egyéb mint a nép közt lappangó babonás vélekedés ferde kinövése, a népnevelés fekélye, melynek legilletékesebb orvosa, nem ám a körorvos, hanem a néptanító, ki a néppel leggyakrabban érintkezik, köztük él, s így alkalma nyílik lépten-nyomon ugy az iskolában, miut iskolán kívül ezen kárhözatos szellemi sötétséget eloszlatni.

A természetannak — szorosan az emberi, gyakorlati életre kiható — nevezetesen: a jó és rossz levegő keletkezésének és hatásának; az alkohol mérgezés (delirium tremens) ismertetése, a tornászat gyakorlása, valamint a kuruzslóknak ide vágó erkölcsi elbeszélések általi lelélezése, mindmegannyi hathatós eszközök arra, hogy így az iskola közvetítésével, az öntudatlanul bár, de mégis öngyilkos szegény néppel elvetessük a mérge-poharat.

E nemes cél gyorsabb elérhetése szempontjából azonban kell, hogy minden felvilágosodott ember, különösen pedig a községi előjáróság, a tanítók segédkezzen nyújtson.

Miért ne lehetne — természet — azon községi rendszabályt dobszó mellett is közé tenni, hogy: a lakosokat szelízetlenül hagyni, abba tölire burgonyát elrakni, tanköteles gyermekeknek reggelként pálinkát adni, beteget tudatlan kuruzslóval gyógyíttatni stb. szigorú büntetés terhe alatt tilos?

Minderre felügyelni pedig hivatva volna, minden községi, egy értelemesebb egyénekből alakult közegészségügyi bizottság, melynek elnöke, nagyon természetesen az illetékes körorvos volna.

A mint fentebb is elmondám: a közegészségnek — különösen falun — legilletékesebb örei és apói a tanítók és a községi előjárók.

Ha mi, hatáskörünkhez képest, egyengetjük az utat általán jeles orvosaink előtt, bizonytalán mielőbb látni fogjuk a körorvosi intézmény áldásos eredményét, míg e nélkül az orvosok minden jóra irányuló törekvésük, továbbra is meddő marad, dugába dől.

Csak egy kis szeretet a köző, a haza iránt, s ügyünk nyerve van!

Takács Lajos.

Tanítói körgyűlés Rimaszombatban.

Megyének általános tanítói együletének rimaszombati járásköre folyó évi október 17-én tartá ez idei őszi körgyűlését a rimaszombati közös iskola tanástermében, Törköly József rimaszombati igazgatótanító elnöke alatt, — tizenkilenc rendezes tag jelenlétében.

A gyűlést megelőzőleg gyakorlati tanítást tartott Lettlinger Margit tiszolci állami tanítónő, a református leányiskola I. és II. osztályában a beszéd-értelem gyakorlatokból. A közlével hallgatott s minden tekintetben sikerült tanítás után megismerkedett a református leányiskola helyisége, s annak felszerelése, s a körgyűlés örömmel tapasztalta azt, hogy a rimaszombati ref. egyház, mint iskola fenntartó, mindent elkövet arra nézve, hogy iskoláját a mai kor kívánalmainak megfelelőleg rendezze be.

Ezek után kezdetét vette a körgyűlés következő tárgyszorozattal:

1. Elnök megnyitván az ülést, felhívja a kör tagjait, hogy ugy Lettlinger Margit előadására, mind pedig a református iskola felszerelésére vonatkozólag tegyék meg észrevételeiket. Előadó tanítónő előadásában megfelelően mindazon kívánalmaknak, melyeket egyleti ügyrendünk a gyakorlati tanításokra vonatkozó része elénk szab, előadása elismeréssel s köszönettel fogadtatott; a református leányiskola pedig a jelen kor kívánalmainak lévén berendezve, a járásköri gyűlés a látottak felett teljes elismerését nyilvánítja, s miután értesült arról, hogy ezen iskola előjárósága épen most akarja iskoláját új padokkal ellátni, bátorodik a nevezett járásköri gyűlés a nevezett iskola előjárósága becses figyelmébe ajánlani a „Lickróth-Gönczy”-féle vasallványu padokat, mint olyanokat, melyek egyedül felelnek meg az egészségügy s a ezelszerésig összes kívánalmainak.

2. Kemény Bertalan értekezett: „Mit tehet a tanító, hogy tanítványai a tankötelezettség megszűnte után is vallás-erkölcsök maradjanak” ezimű tételről; Törköly József pedig arról, hogy „Mi módon lehet növendékeinket a helyesírásra legkönnyebben megtanítani.” Mindkét szerző munkájában teljesen kimerítvén a felvett tárgyat, munkáik pártolólág terjesztetnek fel a központi bizottmány, s miután Törköly József műve, minden tanító által értékesíthető gyakorlati utmutatókat foglal magában, a körgyűlés felkéri az elnökséget, hogy ezen mű — a kör tagjai között leendő kiosztás végett — sokszorosításáról gondoskodjék.

3. A központi bizottmány által kitűzött tételek kidolgozásával következő tagok bizattak meg:

a) „Miféle rendszabályokat léptessen életbe a tanító, hogy a tanterem levegője mindig tiszta maradjon, tehát az egész-

ségre kártékony hatása ne legyen” eziművel Prunyi Vilmos, bíráló: Kerekes József.

b) „Gömörmege területén miféle történelmi emlékek vannak, melyek a hazai történelem tanításánál sikeresen felhasználhatók” ezimű tételre Czékora István, bíráló: Bahéry János.

c) „Milyen arányban álljon a testi nevelés a szellem fejlesztésével” ezimű vitatétel előadójul Paál Gyula kéretett fel.

4. Ezek után több kebelbeli ügy intéztetett el, nevezetesen: Az országos kiállításra részt vevő tagok felhívattak, hogy ott szerzett tapasztalataikat irásban nyújtsák be az egylet elnökségéhez. Az Eötvös-alap és a tanítói árvaház ügye melegen ajánlatot a tagok figyelmébe. Az újabb megjelent paedagogiai művek névsora közöltetett a tagokkal. Fábrián János nyugalmazott tanító részére gyűjtés eszközöltetett s végül a jövő gyűlés helyéül a Likéri egyesületi iskola helyisége tüzetett ki.

Ifj. Járossy Endre, jegyző.

Hírek és vegyesek.

Halalozás. Dobsinszky Pál, derenesényi ág. ev. lelkész. hosszas szenvedés után f. hó 23-án meghalt. A boldogultat számos tagból álló rokonsági siraftja. Az egyház, melynek sokáig volt lelkipásztora, ravatalára ékes koszorút helyezett, melynek szalagján e felirat olvasható: „Drienčanská ev. Církev ml. Pavlovi Dobšinsky. — Svojmu zaslužilemu farárovu r. 1885.”

Uj posta. Gömör-Kishont megye „Pusztamező” telepén folyó évi október hó 16-án új postahivatal lépett életbe, mely naponként koesi — küldöncz — postajárat által Vereskövel, Dobsinával és Popráddal kötetik össze. Kézbesítési körét a fentebb nevezett telep fogja képezni.

Izgalmas napokat élt át a héten a likéri vasgyártelep hivatalnokai testülete. A vezérigazgatóságtól ugyanis sürgőnyt kapott arra nézve, hogy igen magas állásu egyéniség fogadtatásához a lehető legnagyobb ünneplésséggel készüljenek. Mikor aztán már készen volt a diadalív, a kivilágítás, s talán már az üdvözlő dietio is (no igen, csak a név hiányzott belé, a kinek szánya volt), akkor megérkezett a másik sürgöny, mely tudatja, hogy az illető magas állásu egyéniség nem más, mint Trefort ő excellentiája, ki a likéri új iskolát — mely 6000 frtba került, — szándékozik megtekinteni, de a kinek utja ezuttal közbejött akadályok miatt elmarad.

A mi rajkóink. Danko Errezt jól szervezett bandája — mint tudjuk — az egész nyarat külföldi utazásban töltötte el, idegen ország lakosait hódítva a dicső magyar dal szerzetére. A primást atya halála haza szállította, de a banda hátramaradt, s most a legellentétebb hírek szállingóznak felőlük. — Az egyik azt mondja, hogy impressariójuk a tenger közepén hagyta őket valami hajón, s most kereset nélkül vannak, de egyik jeles tagja a barna rajkók bandájának, egész indignatióval írja Lübeckből vagy Oldesloeből, hogy neki bizony ne küldjenek pénzt, — mert visszaküldi. Danko E. utra készül, összeszedendő a kóbor művészeket és hazahozandó őket nekünk, kik már oly régóta nélkülözünk egy kis józú csárdást.

A pozsonyi ág. ev. lyceum és theologiai intézet növendékei között ismét felütötte fejét a pánszláv szellem. A növendékek között pánszláv társulat alakult, mely messzeterjedő álmehépek megvalósítását tette feladatává. A résztvevők között megyének két szülőtte van, kikből a hazaellenes eszméket és törekvéseket a nevelés sem birta kiirtani, ezek Csaják János és Kuchta Lajos.

A nagybányai róm. kath. főgymnasiumtól a vallás- és közoktatásügyi miniszter megvonta a nyilvánossági jellegét, mert az intézet nem felel meg a nevelésügyi kívánalmaknak.

Magyar-Francia biztosító r. társaság. Az 1884-ik évre kiadott üzleti jelentésből örömmel győződünk meg, hogy ez intézet műveletei ez év folyamában kedvező sikerrel jártak s hogy az intézet üzletköre az intézet emelkedésével lépett tartva, jelentékenyen terjeszkedett. A társaság tevékenysége összes ágaiban nevezetes haladást tett és egészben ugy, mint az egyes üzletágakban kielégítő, sőt részben kitünő eredményeket mutathat fel. díjtartalékai ismét jelentékenyen növekedtek és kártartalékai bő javadalmazásban részesültek. — Az elemi- illetve a tűz-, szállítvány és jégágbán a bruttó-bevétel 7,091.827 frt 04 kr. rugott. (az előző év 6,371.161 frt 62 kr. bevétel ellenében), vagyis 720,665 frt 42 krral több mint tavaly. Az életbiztosítás az 1884. év végével 8859 db kötvénnyel 17,888.263 frt 12 kr. tőke és járadék biztosítási átlagot mutat fel. A társaság 1884. évben december 31-én az elemi biztosító ágazatokon 1,168.852 frt 17 kr. az életbiztosítási ágazatban 1,084.020 frt 24 kr. együtt 2,252.872 frt 41 krt tevő minden megterheléstől ment díjtartalékok és 1,311.976 frt 27 kr. ágió árfolyam különbözet-, nyerség és különleges tartalékok felett rendelkezik. Ennél fogva a mult évhez viszonyiva az összes tartalékok 780.800 frt 53 krral szaporodtak. — A társasági alapbetétek 5,274,469 frt 80 krról 6,164. 791 frt 03 krra tehát 890,321 frt 23 krt tevő tekintélyes összeggel emelkedtek. Az 1883-iki mérleg 635.875 frt 31 kr tiszta nyereséget mutat ki. A jelentésben foglalt adatok hű és kedvező képet nyújtanak a társaság üzleti és pénzügyi helyzetéről. A társaság 5 évi fennállása óta 26,982,924 frt 79 kr. díjakat vételezett be és károkkért 18,384,030 frt 59 krt tevő tekintélyes összeget fizetett ki; ezen felül 4,357,567 frt 90 krt helyezett vissza különböző tartalékokba.

Irodalom.

Beküldetett. „Nyelvtudományi csevegések, a magyar helyesírás rendszerének alapvonalai” ezimű munka bírálójával. Irta Kmety István. A 63 lapra terjedő füzet célja az, hogy szerzőnek mult évben megjelent ily ezimű műve: „A magyar helyesírás rendszerének alapvonalai” több oldalról nem részselvén az általa obajtott méltánylásban, bírálójával szemben szálljon ki a sikra, s még egyszer figyelméztesse a közönséget azon általa felállított s részben felfedezett helyesírási törvényekre, melyeket az akadémia — mint z hová szerző művét ajánlotta — ugy látszik, agyonhallgatott.

Szerzőnek „csevegései” nem épen csevegések, mert egyik bírálójával (Maklári Pap Miklóssal) szemben, — ki a „Sáros-pataki lapok”-ban hosszabban foglalkozván vele, kimutatja, hogy a helyesírás terén semmi újat nem produkált, — erősen védelmezi magát s érvelései közben keményebb kifejezéseket használ, mint a minőket egy igazsága tudatában levő ember használna. — Azonban Kmety urnak füzetében sok figyelemre méltó van. Egész sorozatát állítja össze azoknak a szavaknak, melyeket a különböző írók különféleképen írnak, mely-

ből meggyőződhetünk arról, hogy az orthographia terén, még számos reformra van szükségünk, s az akadémia által kiadott helyesírás szabályzat nem felel meg sem ezimének, sem az oly tudományos testület czégéhez kötött várakozásnak.

Összehasonlít 4 magyar nyelvtant, melyek közül egyik (Imre S.) 37 féle mondattal terheli meg a szegény tanítvány fejét, a másik pedig (Simonyi) huszonkettővel! Szarvas Gábornak, a magyar nyelvtudomány diktátorának stílusában három hibára bukkant! Ezek mind érdekes tudnivalók. Egyébiránt elég érdekes fejtegetést találhatunk Kmety ur füzetében azok is, kik a helyesírásban a szófejtési- és hangoztatási zisztéma között még igadoznak. Szerző az etimologia tántoríthatlan híve s kiváló előnye az, hogy okoskodásával sikerül nézetét olvasója előtt érvenyre emelni — s a hangoztatási zisztémát elejteni. Mi azonban e két módszer egybeolvasztásában, illetőleg helyes egybevetésében véljük megoldhatónak a helyes írás kérdését. Érdekes a b o n c z o l és m a r e z a n g o l igék származtatása, melyeket Szarvas és Simonyi a b o n t és m a r i g ékből származtatnak. Kmety ur szerint ez igék töve b o n c z, azaz c z o m b (czonb? s hangátvetés által lesz czombol helyett b o n c z o l, és m a r e z, melynek jelentése a német Raub-bal egyezik meg. Szerinte a b o n c z és m a r e z szavak némely vidékeken használatosak. Nincs benne lehetetlen, habár a valószínűség Szarvasék mellett szól; annyival is inkább, hogy a b o n c z o l és m a r e z a n g o l szavaknak már jelentése is közelebb áll a b o n t és m a r értelméhez mint a nagyon is erőltetett c z o m b és m a r e z (?). — A mű megrendelhető szerzőnél Nyiregyházán.

Paedagogia. Azt a kérdést vetem föl, nem kell-e ismer-nie a tetőtől talpig képzett nevelőnek s tanítónak a nevelés és tanügy régi állapotát? Kikerülheti-e figyelmét a nevelés és tanítás történetébe érezhető fokozatos haladás s tökélesbülés? — nem szánalomra méltó-e az oly tanító, ki tudománya megalapított, mestereit nem ismeri. Hogyan fogja ez a saját maga működését a lehetőségig tökéletesíteni, ha nem ismeri a multnak s korának nevelési és tanítási mozgalmait, e mozgalmak vezetőit, s nincs tisztába azok törekvéseivel, eszméivel? Nevelőink s tanítóink ebbeli hiányain van hivatva segíteni azon vállalat, a mely most indult meg Pozsonyban Orbók Mór szerkesztésében s Heckenast utóda Drottlér Rudolf kiadásában, s a melynek czime: „Paedagogiai plutarch. Jelesebb paedagogusok, kiválóbb tanterfiak arckép- és életrajzgyűjteménye, tekintettel a magyarokra.” A vállalat czime nyilván megmondja a célát. Megismertetni a jeles paedagogusokat, s kiváló tanterfiakat, azokat tehát, a kiknek atyáink, mi magunk s gyermekeink a legmagasztosabbat, századunk legszebbjét — a műveltséget köszönhetik. A „Plutarech” első füzetének tartalma (1. Előszó, Orbók Mórtól. 2. Báró Eötvös József, dr. Ferenczy Józseftől. 3. Comenius, dr. Wagner Lajostól. 4. Zirzen Janka. Wollmann Emmától. 5. Pestalozzi, dr. Zseger Samutól. 6. Wiedermann Károly, dr. Tóth Sándortól. 7. Gáspár J., Andrassy Jenőtől) meggyőző bennünket e vállalat életrevalóságáról, valamint arról is, hogy a közönség mely részében kell utat törnie e kétségtelenül hasznos olvasmányok. Tanárok, tanítók s tanítónők, valamint a gyakorlati nevelők használnak fogják olvashatni a „Plutarech” rövidre fogott életrajzait, melyekből megismerhetik azokat, kik nagybecsű alkotásokat vagy végtelen életi eszméket hagytak reánk örökségül a nevelés és tanítás terén, a tanítójelöltekre nézve paedagogiai ismereteik gyarapítása mellett buzdító és serkentő hatásuk lesznek az életrajzok, ha majd a jeles tanterfiak életéből látják, miként lehet alacsony sorsból szorgalom és önképzés által általános tisztelettel és közbecsüléssel körülvett polczra emelkedni. Hogy az ifjúságnak is lesz olvasmánya a „Plutarech,” arról senki sem kételkedik, a ki tudja, mily szeretettel csing a hálás tanuló kedvelt tanítóin s nevelőin. Végül még a jó családanyának, mint gyermeke első nevelőjének, asztaláról sem szabad hiányozniuk e diszesen kiállított füzeteknek. A füzetben található sikerült arcképek a füzet tartalma hatásának közvetlenségét minden esetre fokozni fogják. Ugy tartalma mint valóban pompás kiállítására (Wigand F. K. nyomdája állította ki) való tekintetből mi szép reményekkel nézünk a „Plutarech”-nak további élete elé, mi hogy ugy legyen, azt az áldozatkész hazafias kiadó minden bizonnyal megérdemli.

Dr. —y. M.

A „Képes családi lapok” 4-ik száma f. hó 18-án következő gazdag tartalommal jelent meg: Az ideál. (Ebeszés vége.) Luczédi Lászlótól. — Nem tudom én... (Költemény.) Prém Józseftől. — Hulló csillagok. (Fantázia.) Dobrzenszky Olgaótól. — A Kiucsemek között. (Kiállításai tárcza.) Madarassy Lászlótól. — Háromszor menyasszony. (Elbeszélés folytatása.) Mészáros Istvántól. — Hová lesz az ostyá? (Humoreszk.) Acs Gézától. — A boszorkány. (Theuriet André regénye.) — Képmagyarázat. — Mindenféle. Köpek: Buvárok. — Cséplőgép egy parasztház udvarán. — A forrásnál. Melléklet: „A szobor titka. (Regény, Tábori Róberttől.) 49—64 oldal. — A „Növilág” október havi száma a következő tartalommal: Minden az anya. Lipovecky Rózától. — Virágot! Gyufát! Jámбор Lajostól. — Őszi divat. Irénétől. — A baromfi téli tartásáról. — Képmagyarázat. — Az én sorsom... (Költemény.) Kántor Imrétől. — Apróságok. — Fejtő mulatság. Boritékon: Heti naptár. — Sakk-talány. — Bűvés pont-talány. — Megfejtések. — Megfejtők névsora. — Jutalmak. — Hymen. — Gyászrovat. — Apróságok. — A szerkesztő postája. — Orvosi posta. — Hirdetések.

Felolós szerkesztő: LÓRINCZY GYÖRGY.

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

5556. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Ambrózy József** végrehajtatónak **András Mihály** végrehajtatást szenvedő elleni 43 frt 2 kr. tőkekövetelés és járuléki iránti végrehaj-tási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a rimaszombati kir. járásbíró) területén levő Hacsava község határában fekvő a hacsavai 11. sztkben foglalt 1/8 urb. telek külsőségnek és a hacsavai 67. sztkben foglalt beltelek s háznak **András Mihály** nevére álló s őt illető 4/5-öd részre az árverést 659 frtban ezennel megállapított kikialtási árban elrendelte,

és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1885. évi november hó 4-ik napján délelőtt 10 órakor Hacsava községben a községi bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog. Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 65 frt 90 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1885. évi augusztus hó 25. napján. A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Török, kir. tszéki elnök.

Bérlet.

Balázs Antalné szül. Károlyi Irén asszony Szent-király-reeski tagosított birtoka, 854 hold — 1200 négyszög öllel számítva, — szolid gazdasági épületekkel, jó karban levő lakházzal, őszi és tavaszi vetésekkel, a jövő 1886. év április havától, hat egymásutáni évre bérbe adandó. — A bérleti feltételek a fentirt tulajdonos meghatalmazottjánál Gesztetén (u. p. Feled) megtudható és a bérlet megköthető. 1—3

Értesítés.

A rimaszombati m. kir. földmives-iskola gazdaságában többrendbeli

sajtók

készültek. Az igazgatóság a t. cz. közönség tudomására hozza, miszerint azok, kilogrammonként 50 krajczárral számítva, eladásra bocsátatnak.

A kemény sajtók egy rész edes juh-, más rész edes tehéntejből készültek; a mont d'or (egyike a legjobb puha sajtoknak) kizárólag edes tehéntejből gyártott.

A megrendelések csak utánvét mellett küldetnek szét.

Rimaszombat, 1885. október 16.

A m. kir. földmives-iskola igazgatósága.

2—3

TRUBINT LUKÁCS

szijgyártó-mester.

Rimaszombat, cserenesényi-utca 8. sz.

Az iskolai év beálltával ajánlom az igen tisztelt szülők figyelmébe a raktáromon levő és saját készítésű mindenféle alakú

iskolai könyv-táskáim

darabját 70 krtól kezdve 2 frtig.

A lovat tartó közönségnek nem ajánlhatom eléggé a téli idényre a raktáromon található kitűnő minőségű és olesó

lópokróczaimat.

Párja: 3 frttől kezdve 16 frtig.

Lószerszámok, hintótetők, lábbeliek stb. stb. épentartására a legjobb

orosz bőrkenőcs

is kapható nálam. Ezen kenőcs által bekent bőrreszek a legszebb fekete színt nyerik és a bőrnek tartósságát és puhaságát idézi elő.

Végül pedig ajánlom a legjobb hírnek örvendő szijgyártó műhelyemet

mindazoknak figyelmébe, kiknek bármiféle jó és olesó szijgyártó munkára szükségük van, szerencsétlenség megrendeléseikkel.

Vidéki megbízások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

4—* TRUBINT LUKÁCS, szijgyártó.

Haszonbérlet.

Szász Coburg Gothai Fülöp herceg ő kir. fensége uradalmához tartozó Umrla-Lehota község

italmérésési joga

1885. évi október hó 29-én aláírott főbérleti házában Nagy-Röczén többet ígérés útján 5 egymásutáni évre haszonbérbe kivehető.

A legtöbbet ígérő a bérletet azonnal is átveheti. — Nagy-Röcze, 1885. okt. 23.

Kohn Sámuel.

Hirdetmény.

644. sz. — A nagyrözei kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Faluba Dániel** végrehajthatónak **Adamovics Andrásné és ifj. Adamovics András** végrehajtást szenvedő elleni 169 frt 90 kr. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a nagyrözei kir. járásbíró területén levő Szász község határában fekvő, a számai 42. 48. 61. és 70. számú tjkben Adamovics Andrásné szül. Drjén Zsuzsanna és ifj. Adamovics András tulajdonul bevezetett ingatlanokra az árverést 627 frtban ennell megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak. — Árverezni szándékozik tartozni az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. év november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagy-Röczén, 1885. április 22-én. — A nagyrözei kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság. **Szecskey**, kir. járásbíró.

Magyar-Francia biztosító-részvény-társaság.

Részvénytőke 4 millió forint aranyban.

(Alapított 1879-ben.)

Kimutatás 1884. évi december 31-ről.

Bevezetett részvénytőke aranyban		Értékpapírok.	
Agio tartalékok	400,000.-	127,25	297,750.-
Rendelkezési és nyereség-tartalékok	735,508.82	I. 99.-	49,800.-
Árfolyam-különbözeti tartalékok	480,574.96	II. 19,520.-	19,520.-
Elemi biztosítások díjtartaléka	11,400.38	I. 9,70	17,961.20
Életbiztosítás díjtartaléka	1,168,857.17	II. 97.-	16,875.-
Életbiztosítási díjtartalék	1,044,020.4	I. 95.95	107,368.05
Díjváltó-tárca	4,200,186.39	II. 90.95	45,475.-
		I. 97.-	77,000.-
		II. 101.50	31,769.50
		I. 1.00	21,000.-
		II. 100.50	5,015.-
		I. 98.75	9,775.-
		II. 251.-	17,068.-
		I. 235.-	235.-
		II. 48.60	28,941.30
		I. 1,582,237.50	
		II. 99.50	110,843.-
		I. 99.70	49,800.-
		II. 102.0	10,280.-
		I. 99.-	100,000.-
		II. 8.10	50,000.-
		I. 8.10	4,296.-
		II. 97.-	4,850.-
		I. 90.5	10,500.-
		II. 91.95	9,116.25
		I. 60,988.45	2,282,760.71
		II. 62,191.54	28,990.26
		I. 531,333.44	230,791.14
		II. 58,000.-	58,000.-
		I. 1,074,495.27	309,000.-
		II. 21,857.99	76,368.40
		I. 95,226.39	

Készpénzdíjbevételek:
1880-ik évb. 1881-ik évb. 1882-ik évb. 1883-ik évb. 1884-ik évb. évenként
Hibabiztosításokért frt 1,294,729.87 2,227,247.02 2,143,719.14 2,188,410.45 2,447,838.23 = frt 13,953,195.61
szállítm. frt 392,120.73 1,387,290.63 2,260,914.- 1,494,335.98 1,659,781.30 = 7,194,422.64
jég frt 543,337.91 815,055.32 769,411.27 573,570.40 900,003.05 = 3,601,377.95
Összesen frt 24,748,996.20

Kifizetett károk:
1880-ik évb. 1881-ik évb. 1882-ik évb. 1883-ik évb. 1884-ik évb. évenként
Hibabiztosítások után frt 608,884.91 2,227,247.02 2,143,719.14 2,188,410.45 2,447,838.23 = frt 9,706,099.75
szállítm. frt 135,736.70 669,183.38 1,577,186.59 1,285,657.81 1,302,337.85 = 5,550,102.43
jég frt 666,840.82 573,201.45 590,394.52 499,322.18 512,248.88 = 2,841,907.85
Összesen frt 18,098,110.63

Függőben lévő károkért tartalékba helyezett
A társaság házáinak jövedelme a az értékpapírok és betétek utáni kamat
Az életbiztosítás átlaga
Az évi díja
Az életbiztosítások után kifizetett károk összege
Az életbiztosítások függőben lévő károkért tartalékba helyezett
Az 1884-ik évi nyereség
a) Osztalékképpen, a 4. számú szelvény beállítására, szetteltett részvényenként
50 franc aranyban, összesen 600,000 franc frt 292,800.-
b) Egy kőben, az 1885-iki legfeljebb javára szolgáló tartalék alap. fordított frt 50,000.-
c) Az életbiztosítás törlesztendő szerzési költségeiből leiratt frt 100,000.-
d) A tisztviselők nyugdíjalapja megtörlem-hetésének céljából adományoz. frt 20,000.-
e) Az értékpapírok árfolyamának emelkedéséből származó nyereség frt 40,809.28
na árfolyamkülönbözeti termékekhez csatoltatott.

Őszi divattudósítás.

Rimaszombat város és vidéke n. é. közönségét és igen tisztelt vásárlóimat tudósítom, miszerint az őszi és téli évad beálltával tartott hazai és külföldi bevásárló-utazásomból visszatérve, üzletemet az alatt felsorolt legújabb divatu cikkekkel láttam el. Nevezetesen:

Őszi és téli ruhaszövetekből: **crepp** és **loden** a legújabb divatszínekben, **sima melang** és bordúros **cazan**, **sima** és **virágos tricote**, **cheviot**, **flanel**, **moldon**, **fekete** és **színes cachemir** és **terno**.

Továbbá **rumburgi**, **hollandi**, **creaszi** és **szepeségi vásznak** különféle szélességben; **fehér** és **színes asztalneműk**, a legjobb **chiffon**, **kanavász**, **oxford**; **pamut** és **czerna-grádl**. **Jutte-függönyök**, **ágytoritók**, **asztal- és futó-szőnyegek**, **pokrócok** és **butorkelmék**.

Nagy választék mindenféle nagyságu és színű **velour**-, **cheviot**- és **doubl-téli kendők**ből, **zephir**- és **selyemkendők** a legújabb színekben.

Cosmanovi **mosó-barchet**, **csikos**- és **piquet-barchet**. — A legdivatosabb **női ruhákhoz** szükséges **gombok**, **szalagok**, **Lama**- és **guipir-csipkék**, **rüschek**, **selyem**- és **pamut bársonyok**, **krimmer** és **felber**, minden szímben és minőségben.

Mindenféle **rövidárúk**.
Férfi- és női-szabók részére mindenféle szükséglet.
Különféle színű nyári- és téli-pamut, ugyancsak **harisnyák**, **tricot ingek**, **nadrágok** és **keztük** urak és hölgyek részére.

Női és férfi **fehérműk**, **nyakkendők** és **esernyők**.
Végül felemlitem még, hogy igen nagy raktártartok a legjobb minőségű **uri ruhaszövetek**ből, és azoknak elkészíttetését is elvállalom, a mennyiben sikerült Rimaszombat egyik legjobb hírnek örvendő szabóját e végből üzletem részére megnyerni.

Midőn szerencsém van a n. é. közönség figyelmét, raktáram gazdag berendezésére ismételtelen felhívni, nem mulaszthatom el, hogy az eddig irányomba tanúsított bizalmat megköszönve és további szives pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel

3—* Rimaszombat, 1885. október 10.

LANDAU A. FIA.

SZIGETI LAJOS

3—5

szij- és nyereggyártó

Budapest, Muzeum-körut 10. (A nemzeti muzeum mellett.)

Ajánlja a legnagyobb választékban saját készítésű lószerszámjait. — Nyerges, utazó bőröndök, vadászcsikkek, különféle ostorok, zabláok, takarók, pokrócok, istálló felszerelések, tisztító eszközök stb. minden e szakmába vágó cikkek a legjutányosabb áron megszerezhetők. — Különösen kocsizó lószerszámok és nyerges.

200 ló mindenkor felszerelhető.

Képes árjegyzékek bérmentve.

